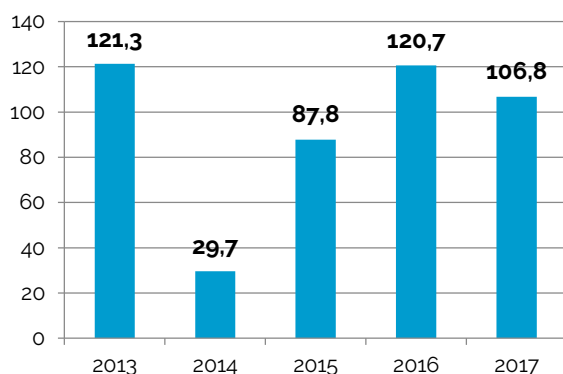


# Vlaamse buitenlandse wapenhandel in 2017

## Handel in militair materieel vanuit Vlaanderen

**Figuur 1: Uitvoer en overbrenging via individuele vergunningen (miljoen €)**



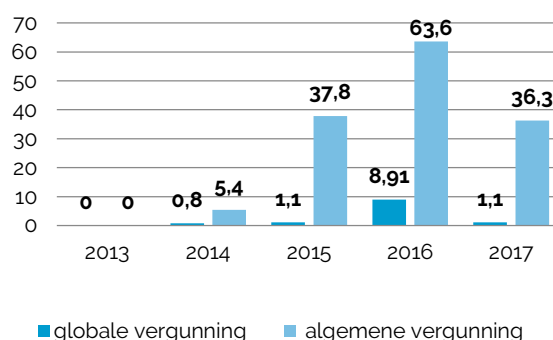
van 11,3 miljoen euro overgebracht naar Europese krijgsmachten en voor intergouvernementele samenwerkingsprogramma's (voor 24,4 miljoen euro). De algemene vergunning voor overbrenging naar gecertificeerde bedrijven is ook in 2017 niet gebruikt. Via de algemene vergunningen 'demonstratie, evaluatie of expositie' en 'voor onderhoud of herstelling' zijn in 2017 voor 573.000 euro transacties gebeurd.

In 2017 zijn ook **globale vergunningen** gebruikt voor de overbrenging van militaire goederen. In 2017 gebeurden binnen de lopende globale vergunningen dertien transacties met een totale waarde van 1,1 miljoen euro.

De waarde van de vergunde uitvoer en overbrenging van militaire producten vanuit Vlaanderen bedroeg in 2017 **106,8 miljoen euro**, ongeveer evenveel als 2016. In totaal reikte de Vlaamse overheid in 2017 **126 individuele vergunningen** uit voor de uitvoer en overbrenging van militair materieel vanuit Vlaanderen.

**Algemene vergunningen** zijn in 2017 minder gebruikt dan in 2016. Meer specifiek zijn militaire goederen ter waarde

**Figuur 2: Gebruik van globale en algemene vergunningen, 2013-2017 (in miljoen €)**



### FEITEN IN 2017

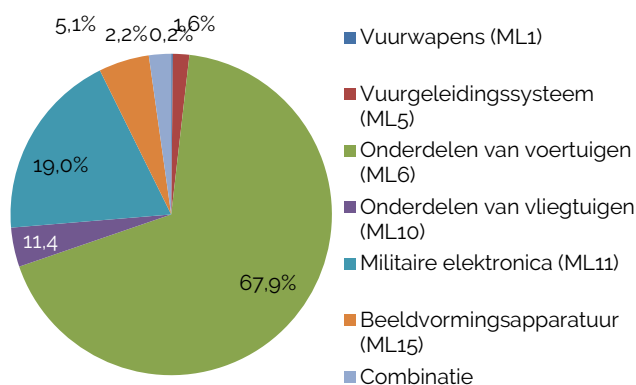
1. De vergunde wapenhandel vanuit Vlaanderen bedroeg **107 miljoen euro**.
2. Het gebruik van **algemene vergunningen** bedroeg 37,4 miljoen euro. **Globale vergunningen** zijn gebruikt ter waarde van 1,1 miljoen euro.
3. **Ongeveer 50% van wapenhandel** vanuit Vlaanderen was bestemd voor de **Verenigde Staten**.
4. **Onderdelen van militaire voertuigen** en militaire elektronica waren de belangrijkste Vlaamse handelsproducten
5. In 21% van de vergunde overbrengingen en uitvoer was een **ander bedrijf** of handelaar de laatst gekende **eindgebruiker**.
6. De invoer en overbrenging naar Vlaanderen van **vuurwapens en munitie** bedroeg 42,4 miljoen euro, een verzetten van de toename sinds 2013.

## Industrie in andere Europese en Noord-Amerikaanse landen als belangrijkste afnemer van Vlaamse defensiegerelateerde goederen in 2017

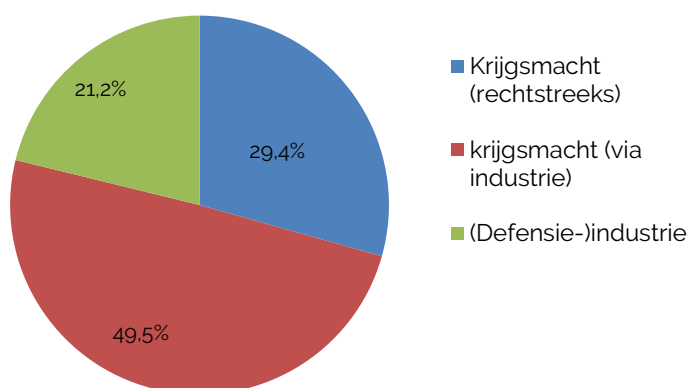
De aard van de uitgevoerde en overgebrachte goederen toont aan dat de Vlaamse defensie-industrie (**hoogtechnologische**) **onderdelen** van militair materieel produceert. In 2017 zijn vooral onderdelen van militaire voertuigen (ML6) ter waarde van 72,5 miljoen euro vanuit Vlaanderen geëxporteerd. Andere vanuit Vlaanderen verhandelde producten zijn militaire elektronica (20,3 miljoen euro), beeldvormingsapparatuur (5,4 miljoen euro), onderdelen van vliegtuigen (4,2 miljoen euro), en vuurleidingssystemen (1,8 miljoen euro).

De helft van die uitvoer was bestemd voor de **Verenigde Staten**. Andere bestemmingslanden van Vlaamse defensiegerelateerde goederen in 2017 zijn **Duitsland, Indonesië, Brazilië, Frankrijk, Oostenrijk en het Verenigd Koninkrijk**. Net zoals in voorgaande jaren zijn in 2017 de **ontvangers** van Vlaamse defensiegerelateerde goederen veelal **defensiegerelateerde bedrijven in andere Europese en Noord-Amerikaanse landen**. Deze bedrijven integreren de Vlaamse producten verder in afgewerkte militaire systemen.

**Figuur 3: Aard van de vergunde uitvoer en overbrenging vanuit het Vlaams Gewest (in %)**



**Figuur 4: Laatst gekende eindgebruiker vergunde buitenlandse wapenhandel vanuit Vlaanderen in 2017 (in %)**



welke actor uiteindelijk het militaire systeem (met het Vlaamse onderdeel) effectief zal gebruiken is in dat geval niet geweten.

Omdat Vlaamse goederen in eerste instantie naar buitenlandse bedrijven gaan en pas nadien geleverd worden aan de effectieve eindgebruikers – strijdkrachten en overheidsdiensten – is het niet evident dit effectieve eindgebruik in beeld te krijgen. De traditioneel hoge mate van **ongekend effectief eindgebruik** – voor 50 tot 70% van de export is een industriële actor de laatst gekende gebruiker – is daarom een belangrijke uitdaging in het Vlaamse controlesysteem. Opvallend is dat dit aandeel in 2017 **substantieel lager** ligt: voor 21,2% van de wapenexport vanuit Vlaanderen is de (defensiegerelateerde) industrie of een wapenhandelaar de laatst gekende eindgebruiker op het moment dat de vergunning wordt uitgereikt door de Vlaamse overheid. Wie of



## Stabiel aantal (in)formele weigeringen in 2017

In 2017 zijn **negen aanvragen** voor (tijdelijke) invoer, overbrenging, uitvoer of doorvoer van militair materieel naar of vanuit Vlaanderen **formeel geweigerd**. In vergelijking met andere Europese lidstaten, waar het aandeel van formeel geweigerde vergunningsaanvragen veelal rond 1% schommelt, is dat een hoog aandeel. Het gaat vooral om aanvragen voor (definitieve of tijdelijke) handel met landen in het Midden-Oosten en (Noord-) Afrika, al dan niet via een andere Europese lidstaat. Het **aanslepende conflict in Jemen** is ook in 2017 een belangrijke reden voor het hoge aantal geweigerde vergunningen. De weigeringen voor overbrenging naar Duitsland met Koeweit als eindbestemming, de geweigerde tijdelijke invoer vanuit de VAE en de geweigerde tijdelijke uitvoer naar Qatar gebeurden alle omdat de Vlaamse regering van oordeel was dat het risico te groot was dat betreffende goederen gebruikt zouden worden voor ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht.

De tijdelijke vergunningen naar de politiediensten en strijdkrachten van **Kenia en Rwanda** werden geweigerd vanwege het risico dat de goederen gebruikt zouden worden bij ernstige schendingen van de mensenrechten of illegaal zouden worden afgewend.

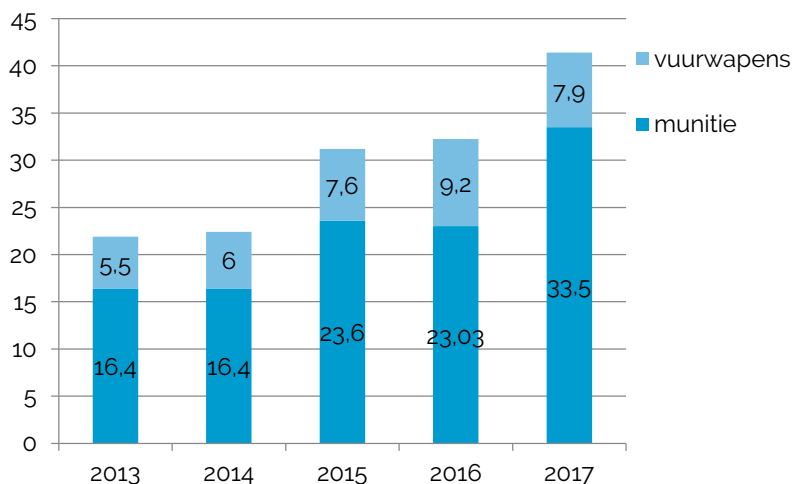
Tabel 1: Geweigerde vergunningen voor uitvoer en overbrenging vanuit Vlaanderen in 2017

Type transactie	Bestemming	Land van eindgebruik	Product	waarde (in €)	Criteria
Tijdelijke uitvoer	Rwanda	Rwanda	Vuurgeleidingssystemen en beeldvormingsapparatuur	249.000	2,7
Tijdelijke uitvoer	Kenia	Kenia	Wapenvizieren, vuurgeleidingssystemen en beeldvormingsapparatuur	533.000	2,7
Tijdelijke uitvoer	Kenia	Kenia	Wapenvizieren, vuurgeleidingssystemen en beeldvormingsapparatuur	533.000	2,7
Tijdelijke uitvoer	Qatar	Qatar	Wapenvizieren, vuurgeleidingssystemen en beeldvormingsapparatuur	845.500	2,4,6,7
Tijdelijke invoer	België	Verenigde Arabische Emiraten	Vuurgeleidingssystemen	60.000	2,4,6,7
Definitieve overbrenging	Duitsland	Koeweit		14.000	2,4,6
Definitieve overbrenging	Duitsland	Koeweit	Onderdelen van gepantserde voertuigen	62.991	2,4,6
Definitieve overbrenging	Spanje	Egypte	Onderdelen van voertuigen	4.549	2,3,4,6,7
Doorvoer	Turkije (oorsprong)	Zuid-Afrika	Munitie voor vuurwapens	65.000	7

## Blijvende toename van invoer en overbrenging van vuurwapens en munitie naar Vlaanderen

De invoer of overbrenging van vuurwapens en munitie voor vuurwapens is in 2017 in vergelijking met de periode 2013-2016 verder toegenomen. Met name de **vergunde waarde** van de ingevoerde of overgebrachte **vuurwapens** naar het Vlaams Gewest neemt geleidelijk toe van 5,5 miljoen euro in 2013, over 6 miljoen euro in 2014 en 7,6 miljoen euro in 2015 tot 9,2 miljoen euro in 2016. In 2017 zakte die waarde naar 7,9 miljoen euro, wat nog steeds substantieel meer is dan in 2013 en 2014.

**Figuur 5: Vergunde invoer en overbrenging van vuurwapens en munitie naar het Vlaams Gewest, 2013-2017 (in € miljoen).**



De vergunde invoer van **munitie** voor vuurwapens ligt in 2017 met een waarde van **33,5 miljoen** euro opvallend hoger dan in 2013-2016. In 2015-2016 bedroegen de invoer en overbrenging van munitie naar Vlaanderen ongeveer 23 miljoen euro. In de jaren daarvoor (2013 en 2014) lag die waarde lager en bedroeg ze 16,4 miljoen euro. In een periode van vijf jaar (2013-2017) is de vergunde waarde van de invoer van munitie voor vuurwapens dus meer dan verdubbeld.

Die waarde wordt sterk beïnvloed door enkele vergunningen met een hoge waarde: in 2016 staan vijf vergunningen in voor een waarde van 14,6 miljoen euro. In 2017 vertegenwoordigen zes vergunningen een totale waarde van 22,5 miljoen euro.

De meeste in Vlaanderen ingevoerde vuurwapens en munitie komen uit andere EU-lidstaten. Met name Duitsland en in mindere mate Oostenrijk en Frankrijk zijn de belangrijkste herkomstlanden van vuurwapens en munitie.